

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Vzdělávací materiál vytvořený v projektu OP VK

Název školy:	Gymnázium, Zábřeh, náměstí Osvobození 20
Číslo projektu:	CZ.1.07/1.5.00/34.0211
Název projektu:	Zlepšení podmínek pro výuku na gymnáziu
Číslo a název klíčové aktivity:	III/2 - Inovace a zkvalitnění výuky prostřednictvím ICT

Anotace

Název tematické oblasti:	Literatura pro vyšší gymnázium
Název učebního materiálu:	Počátky světového písemnictví
Číslo učebního materiálu:	VY_32_INOVACE_CJ0310
Vyučovací předmět:	Český jazyk a literatura
Ročník:	1. ročník čtyřletého gymnázia, 5. ročník osmiletého gymnázia
Autor:	Mgr. Libuše Chudobová
Datum vytvoření:	20. 11. 2013
Datum ověření ve výuce:	25. 11. 2013
Druh učebního materiálu:	pracovní list
Očekávaný výstup:	Student chápe časovou posloupnost vzniku nejstarších písemných systémů a písemných památek v souvislosti s hospodářským a společenským vývojem nejstarších civilizací, umí charakterizovat nejstarší literární žánry, a to včetně příkladů.
Metodické poznámky:	Pracovní list je možné využít k samostatné práci, práci ve dvojicích, či ke skupinové práci.

POČÁTKY SVĚTOVÉHO PÍSEMNICTVÍ

I. Po dlouhém a strastiplném putování našel _____ rostlinu vracející mládí a přinášející nesmrtelnost, ale opět ji ztratil: „Nač to všechno bylo,“ nařikal, „pro koho jsem se namáhal... I když jsem hovořil s _____, který jako jediný _____ ... Ničeho jsem nedosáhl!“ I vydal se _____ k městu _____ ... Po dlouhé době uviděl zase _____, své dílo. Zármutek z něj opadával jako voda po zátopě. „Jsem odsouzen k smrti jako každý člověk,“ řekl Uršanábimu, „ale můj život se zachytil v _____ . Nad mými skutky nevládne smrt.“

Úkoly:

- a) Doplň chybějící text!
- b) Urči ukázkou, přiřaď k příslušné civilizaci, časově zařaď:

- c) Podtrhni hlavní myšlenku úryvku a dále ji rozviň:

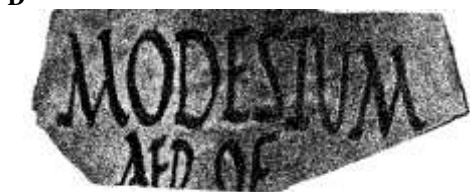
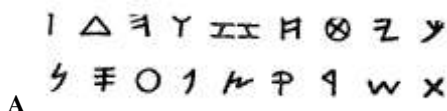
- d) Zařaď žánrově:

II. a) Které civilizace používaly tyto druhy písem? Seřaď je chronologicky!

CIVILIZACE

POŘADÍ

b) V čem se zásadně liší typy písma A, C, E oproti B, D?

III. „Mojžišovy knihy“ neboli (hebrejsky) _____ neboli (řecky) obsahují tyto části:

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____

I řekl Bůh: „Učiňme člověka, aby byl naším obrazem podle naší podoby. Ať lidé panují nad mořskými rybami a nad nebeským ptactvem, nad zvířaty a nad celou zemí i nad každým plazem plazícím se po zemi.“

Bůh stvořil člověka, aby byl jeho obrazem, stvořil ho, aby byl obrazem Božím, muže a ženu stvořil.

A Bůh jim požehnal a řekl jim: „Plodte a množte se a naplňte zemi.“

Ukázka je z _____, která vypráví o _____.

IV. Zařad' co nejpřesněji ukázkou:

*Jak jsi krásná, přítelkyně moje,
jak jsi krásná,
oči tvé jsou holubice
pod závojem,
vlasy tvé jsou jako stáda koz,
které se hrnou z hory Gileádu.
Zuby tvé jsou jako stádo ovcí před stříháním,
jež z brodiště vystupují,
a každá z nich vrhne po dvou,
žádná z nich neplodná nezůstane.
Jako karmínová šňůrka jsou tvé rty,
ústa tvá půvabu plná.*

V. EVANGELIA patří do části bible zvané _____ a jejich autory jsou: _____,
_____, _____ a _____.

VI. Urči následující ukázkou:

Ráma slíbil Sugrívovi, že mu dopomůže k právu, a tak se všichni společně vydali do opičího města. Před branami vykřikl Sugrívova mocným hlasem: „Váline, vyjdi ven a pojď se se mnou bit!“ Válin se vyřítit s mocným kyjem a nastal nelítostný boj. Sugrívova už umdléval, ale tu Ráma vystřelil šíp a Válin klesl na zem raněn.

„Je to čestné,“ sténal krvácející Válin, „takhle zasahovat do souboje?“

„Výkonal jsem jen spravedlivý trest, jenž je v zákonících stanoven pro svůdce a nosce, a tys přece Sugrívovi násilně uzmul ženu,“ odvětil Ráma.

Válin si povzděchl a řekl Sugrívovi: „Můj syn Angada je ještě dítě. Prosím tě teď, na prahu smrti, pečuj o něj otcovsky a nepřeházej na něj zášť, kterou musíš cítit ke mně.“ Potom zemřel.

Jaký je přibližně rozsah tohoto díla?

Zařad' časově (Srovnej s předchozími ukázkami!)

VII. Stručně vystihni:

a) VÉDY

b) AVESTA

c) EPIŠTOLA

d) SINUHET

e) SEPTUAGINTA

f) VULGATA

VIII. Poznáš i poslední ukázky?

*Nelez už, Čung-č, prosím tě,
přes zídku k oknům mým
a není naše moruše!
Ne, já jich neželím,
však z bratrů strach jde velice!
Na tebe myslím sic,
co ale řeknou bratři mí,
toho se bojím víc!*

*Kryso, ech ty kryso,
nežer mi mé proso!
Léta jsem ti sloužil,
jako žebrák jsem žil.
Pryč od tebe půjdu
a ráj hledat budu.
Třeba tam v tom ráji
pro mne bydlo mají!*

ŘEŠENÍ:

I. Po dlouhém a strastiplném putování našel **Gilgameš** rostlinu vracející mládí a přinášející nesmrtelnost, ale opět ji ztratil: „Nač to všechno bylo,“ nařikal, „pro koho jsem se namáhal... I když jsem hovořil s **bohem slunce Šamašem**, který jako jediný ví vše. Ničeho jsem nedosáhl!“ I vydal se **Gilgameš** k městu **Uruk**. Po dlouhé době uviděl zase **Uruk**, své dílo. Zármutek z něj opadával jako voda po zátopě. „Jsem odsouzen k smrti jako každý člověk,“ řekl Uršanábumu, „ale můj život se zachytil v **mých činech**, mám díle. Nad mými skutky nevládne smrt.“

b) Epos o Gilgamešovi, Sumerové, kolem r. 2500 př. Kř.

c) Člověk se stává nesmrtelným tím, co po sobě zanechá dalším generacím...

d) epos – rozsáhlá epická skladba s pomalým dějovým spádem (homérský, hrdinský, dvorský, duchovní, romantický, moderní, didaktický...)

- II. A Féničané 3
B Sumerové 1 – 2
C Řekové 4
D Egyptané 1 - 2
E Římané 5

hláskové písmo oproti pojmovému

- III. Tóra neboli Pentateuch 1. Genesis
2. Exodus
3. Leviticus
4. Numeri
5. Deuteronomium
- ukázka z Genesis – stvoření světa a člověka

IV. Šalamounova píseň – Píseň písní – Starý zákon – Bible

V. EVANGELIA patří do části bible zvané **Nový zákon** a jejich autory jsou: **Matouš, Marek, Lukáš a Jan**.

VI. Indický epos Rámájana – 24000 veršů – 3. stol. př. Kr.

VII. Rozsah charakteristiky základních pojmů patřících k tématu záleží na vyučujícím.

VIII. Ukázka ze Zpěvů staré Číny – Bohumil Mathesius